

Prohlášení Evropské přeshraniční aliance občanů  
**Přeshraniční regiony ústředním prvkem Evropy zítřka**

*Regiony při vnitřních hranicích tvoří 40 % území EU, žije v nich 30 % jejího obyvatelstva (150 milionů lidí) a jsou v nich téměř 2 miliony přeshraničních pracovníků. Od vytvoření jednotného trhu a schengenského prostoru vzniklo v příhraničních regionech mnoho nových příležitostí, přičemž tyto regiony v mnoha případech přestaly být okrajovými oblastmi a staly se oblastmi růstu.*

*Mnoho překážek však stále přetrvává. Občané žijící v příhraničních regionech se ve svém každodenním životě i nadále setkávají s obtížemi, ať už s nalezením práce, přístupem ke zdravotní péči, každodenním dojížděním, nebo s překonáváním administrativních problémů. Podobně se podniky potýkají s překážkami, jež brání jejich růstu, a místní a regionální orgány i nadále čelí výzvam při navazování hlubší přeshraniční spolupráce, kterou představují např. přeshraniční veřejné služby.*

*Tyto problémy se ještě více projevily během krize způsobené onemocněním COVID-19, kdy byly po desetiletích volného pohybu hranice ze dne na den uzavřeny, což občanům a podnikům v příhraničních regionech způsobilo velké obtíže a přineslo ohromné negativní hospodářské a sociální dopady. Je tudíž zásadní tyto překážky překonat, aby bylo možné využít příležitosti, které občanům a podnikům skýtají otevřené hranice, a přijmout nezbytná opatření k dosažení a udržení tohoto stavu i v krizové situaci.*

*Na druhou stranu je třeba poznamenat, že krize rovněž podnítila četné formy spolupráce a odhalila přeshraniční vzájemnou závislost a solidaritu – tyto faktory nyní musí být organizovány a posíleny prostřednictvím evropských a vnitrostátních veřejných politik, které plně zohlední specifika přeshraničních regionů.*

*Jakožto signatáři tohoto prohlášení:*

1. zdůrazňujeme význam přeshraniční spolupráce pro proces integrace Evropské unie, a to s ohledem na neuspokojivou úroveň finančních prostředků přidělených na cíl Evropská územní spolupráce v příštím finančním období, a vyzýváme k tomu, **aby se přeshraniční regiony opět staly jedním z ústředních bodů politické a legislativní agendy Evropské unie;**
2. vyzýváme EU, **aby příhraniční regiony a přeshraniční seskupení aktivně zapojila do konference o budoucnosti Evropy.** Evropské příhraniční regiony, evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) a euroregiony budou pořádat přeshraniční veřejné konzultace o budoucnosti Evropy s cílem zajistit, aby názory občanů, pro něž má přeshraniční interakce velký význam, byly náležitě zohledněny, a my uvedené subjekty vybízíme, aby aktivně přispívaly k demokratizaci přeshraniční spolupráce pořádáním stálých přeshraničních rad a meziregionálních parlamentních shromáždění;
3. zdůrazňujeme, že je nutné, **aby pohraniční orgány disponovaly náležitými pravomocemi, vyčleněnými zdroji a zrychlenými postupy<sup>1</sup>,** a to pro sebe i pro svá přeshraniční seskupení, aby mohly překonat překážky při provádění svých přeshraničních projektů;

---

<sup>1</sup> Jak je uvedeno v Čášské smlouvě (v kapitole věnované přeshraniční spolupráci), kterou dne 22. ledna 2019 podepsaly Německo a Francie.

4. vyzýváme Evropský parlament, Radu a Evropskou komisi, **aby dokončily jednání o navrhovaném nařízení o evropském přeshraničním mechanismu<sup>2</sup>** a zajistily jeho přijetí. Požadujeme rovněž, aby byl podobný přístup zaveden i pro vnější hranice EU;
5. vyzýváme orgány EU a místní, regionální a celostátní orgány, **aby odstranily veškeré právní a administrativní překážky** bránící volnému pohybu, přeshraniční práci, společným přeshraničním veřejným službám, spolupráci záchranných a zdravotních služeb a spolupráci jakéhokoli druhu, z níž by měli prospěch občané žijící v příhraničních regionech;
6. vzhledem k nedostatečné koordinaci mezi členskými státy a regiony s legislativními pravomocemi při provádění směrnic EU doporučujeme, **aby Evropská komise provedla posouzení přeshraničního územního dopadu**, která by se zabývala nejen tím, jaké důsledky pro příhraniční regiony mají právní předpisy EU, ale rovněž tím, jaké důsledky pro příhraniční regiony má nedostatečná koordinace při provádění právních předpisů EU. Provádění právních předpisů EU by mělo být spojeno s povinnostmi koordinace se sousedními členskými státy, aby nevznikaly žádné nové překážky;
7. vyzýváme členské státy a regiony, **aby zřídily přeshraniční střediska pro sledování přeshraniční integrace a zjišťování a odstraňování přeshraničních překážek** a aby zajistily spolupráci s celostátními a regionálními kontaktními místy za účelem výměny zkušeností a diskuse o problémech, s nimiž se na konkrétní hranici potýkají místní a regionální orgány, občané a podniky;
8. vyzýváme EU, **aby vytvořila účinný rámec pro přeshraniční veřejné služby, a umožnila tak jejich účinné uplatňování v praxi**. To by představovalo jasnou přidanou hodnotu pro územní soudržnost EU, neboť by se tak místním a regionálním orgánům i členským státům umožnilo, aby podporovaly evropské občany žijící v sousedních státech tím, že jim poskytnou tolik potřebné služby, které nebyly a nemohly být poskytnuty v jejich vlastních členských státech;
9. vyzýváme orgány EU a členské státy, **aby příhraniční regiony aktivně zapojovaly do všech fází provádění Zelené dohody pro Evropu, nástroje na podporu oživení Next Generation EU a podobných budoucích dalekosáhlých politik;**
10. vyzýváme orgány EU, **aby zaručily minimální úroveň přeshraniční spolupráce v případě globálních, evropských nebo regionálních krizí**, jako je pandemie COVID-19. Tyto právní předpisy by měly rovněž zaručit, že vnitřní hranice zůstanou otevřené a že bude zajištěno poskytování přeshraničních veřejných služeb a plné fungování jednotného trhu a schengenského prostoru. V tomto ohledu doporučujeme přijetí harmonizovaných kritérií na úrovni EU týkajících se zvládání budoucích pandemií a naléhavých situací v celé EU, aby se zabránilo roztržitému přístupu, který oslabuje účinnou reakci na krizi.

---

<sup>2</sup> COM(2018) 373 final.